

Mircea GHIȚULESCU

La Teatrul „Ovidius”, sfârșit de sezon

Mulțumită regizorului-poet Ovidiu Lazăr (poet în regie dar și în neconformismul său timid), am descoperit-o la Constanța pe Cristina Tamaș care, firește, nu a așteptat să fie descoperită de noi, ci a scris câteva romane, trei piese de teatru și, ciudat, un studiu despre Baudelaire (**Fenomenul Baudelaire și poezia română modernă, 1999**). „Ciudat” pentru că, în piesa aleasă de Ovidiu Lazăr spre a fi prezentată la Teatrul Ovidius din Constanța (**Transplant**, un titlu neutru care nu pune în valoare nucleul de idei al piesei), nimic nu este baudelaire-ian. Pare, mai curând, o dramă de familie în descendență ibseniană. Rămâne să vedem unde se întâlnește Ibsen cu Baudelaire în piesa Cristinei Tamaș. În mod sigur, se întâlnesc undeva, poate în acel personaj situat între real și fantastic care este *George*, soțul dispărut în război sa întors la nunta de aur la fel de tânăr precum era când a plecat. **Transplant** tratează o temă, fidelitatea, care, aparent, nu mai interesează pe nimeni, deși toată lumea visează la ea. *Bunica Suzana*, este un monument al fidelității. O Penelopă al cărei Ulysse se va întoarce dar nu va exista. O Penelopă care nici măcar nu este agasată de pețitori, puterea de a aștepta fiind înăscută. Provocatoare propunere pentru Ileana Ploscaru, această reprezentare a fidelității semnată de Cristina Tamaș. Actrița compune o icoană pasivă a credinței în toate valorile tradiționale (inclusiv religioase) de care, totuși, se îndoiește, dovada și controversa cu *Preotul*, interpretat cu umor fragil de Vasile Cojocaru. O pasivitate activă pentru că nimic nu o poate clinti din utopia fidelității, trăind o viață cu ideea că *George* al ei, se va întoarce cândva să admire vechea lor iubire și creația ei, cei trei copii care au depășit, după patruzeci de ani, vârsta părinților la tinerete. *Suzana*, o altă **batrână doamnă** de Durrenmatt supraviețuiește grație unei obsesii. Doar că obsesia ei este pozitivă. Ea nu dorește răzbunarea, ci întoarcerea lui *George*. În fond, tot un fel de revanșă. *George* (soțul care ar trebui să aibă 70 de ani) se va întoarce pentru nunta de aur ca prin miracol. El poate fi soțul însuși, care a suportat o operație de întinerire (un “transplant de celule”, de unde și titlul piesei), actorul trimis de directorul teatrului să joace rolul soțului dispărut sau, poate, Dumnezeu însuși care a auzit rugămintea Suzanei și s-a hotărât să o ajute. Construcția pe această ambiguitate este o performanță literară care nu îl pune în încurcătură pe Ovidiu Lazăr, mare amator de ambiguități cerebrale. El contează pe Liviu Manolache (*George*), om și magician în același timp, care descompune textul printr-o amplexare romantică a prezenței și a rostirii. Cert este că datorită acestui personaj “inexistent” piesa iese din comun, fisurând realul care amenință de fiecare dată să fie ne-artistic. Jocul cu timpul, jocul cu vârstele, destul de greu perceptibil este poate încă una dintre valorile textului. *Copiii-adulți* ai Cristinei Tamaș (rebelă Mara, interpretată de Diana Cheregi, blândul *Vlad* – Lică Gherghilescu, poetica Ana-Cristina Ciorei și *nora nevropată* – Nina Udrescu) vor fi dublați de ipostazele lor infantile în care Ovidiu Lazăr distribuie copiii Cristiana Smarandache, Răzvan Ioan Mihăescu

și Andra Dumitru. În general, copiii nu prea dau bine într-un spectacol de teatru, deși ar fi la locul ei această privire în oglinda timpului. Doar că, pentru mai multă claritate, adult și copil trebuiau să apară în tandem, alcătuiind, din când în când, perechi complementare. Oricum, Ovidiu Lazăr nu a ales greșit. Rezultatul este o "telenovelă" (termen nou pentru bătrâna melodramă) de un gust evoluat, pentru că, pe de o parte, spune adevărul pe ocolite și nu cu brutalitate exhibiționistă. Adevărul este să știi să ascunzi ceva pentru a avea mereu ceva de descoperit. Pe de altă parte, capacitatea autoarei de a construi în marginea realului (ca și în sceneta **Nici viu, nici mort** ce poate sta oricând în repertoriul unui teatru care preferă comedia morbidă) indică un stil deja conturat. Așadar, o telenovelă pe care Ovidiu Lazăr o conduce cu precauții spre finalul stupefiant în care nu aflăm cine este *George*, ci deocamdată, cine nu este. După un început expozitiv, "vorbit", spectacolul te câștigă prin acumulările psihologice lucrute cu migală, dar și prin metaforele pe care regizorul le anexează ici-colo, între care cea mai funcțională este fundalul mișcător ca o perdea magică a timpului.

Ileana PLOSCARU